

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Хімія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність

208 – Агрономічна хімія (скорочений термін навчання)

Освітня програма «Агрономічна хімія»

Рік навчання 2023, семестр I

Форма навчання денна, заочна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЕCTS 4

Мова викладання українська

Лектор дисципліни

Жила Роман Сергійович

доцент кафедри загальної, органічної та фізичної хімії, к.х.н.

Контактна інформація лектора (e-mail)

тел. (044) 527-80-96

e-mail zhylars2@ukr.net

профайл <https://nubip.edu.ua/node/8486>

Сторінка дисципліни в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1338>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Основними складовими інтенсивного розвитку сучасного сільського господарства різних форм власності є хімізація, механізація, електрифікація і автоматизація сільськогосподарського виробництва.

Хімія є однією з фундаментальних дисциплін, яка закладає міцний базовий потенціал, необхідний майбутнім інженерам-машинобудівникам для роботи за обраною спеціальністю. Хімія забезпечує студентів знаннями про склад, будову, властивості і перетворення речовин, які є основою конструкційних матеріалів, та знаннями умов тривалої, заощадливої, екологічно-безпечної експлуатації матеріалів, машин і техніки сільськогосподарського призначення. Вивчення хімії створює основу для опанування студентами професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін та сприяє формування сучасного світогляду людини.

Мета навчальної дисципліни – оволодіння студентами знаннями основ хімії для подальшого свідомого використання її досягнень в конструюванні і машинобудуванні для підвищення ефективності та надійності виробництва і зниження його собівартості.

Завдання навчальної дисципліни:

- розуміння і вивчення законів хімії та умов застосування їх до явищ і процесів у природі, при конструюванні і виготовленні машин та їх експлуатації;
- вивчення складу і властивостей хімічних елементів, сполук елементів і конструкційних матеріалів на основі сполук(метали, сплави, полімери, скло і.т.і.);
- формування сукупності хімічних знань, необхідних для опанування студентами професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін за фахом «агроінженерія»;
- формування наукового і творчого мислення при виконанні навчальних експериментальних робіт і індивідуальних завдань;
- виховання здібностей до самостійного оволодіння новими знаннями та ефективного їх перетворення в практичні здібності;

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Здатність проектувати механізовані технологічні процеси сільськогосподарського виробництва, використовуючи основи природничих наук.
2. Здатність організовувати використання сільськогосподарської техніки відповідно до вимог екології, принципів оптимального природокористування й охорони довкілля.

Програмні результати навчання

1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.
7. Розв'язувати складні інженерно-технічні задачі, пов'язані з функціонуванням сільськогосподарської техніки та технологічними процесами виробництва, зберігання, обробки та транспортування сільськогосподарської продукції.
20. Оцінювати роботу машин і засобів механізації аграрного виробництва за критеріями екологічності та ефективності природокористування. Розробляти заходи зі зниження негативного впливу сільськогосподарської техніки на екосистему.

СТРУКТУРА ДИЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабо- раторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцін- юван- ня
I семестр				
Змістовий модуль 1. Основні закономірності перебігу хімічних процесів				
Тема 1. Основні поняття і закони хімії.	1/0	Студент повинен: - знати основні поняття атомно-молекулярного вчення: молекула, атом, хімічний елемент, проста і складна речовина, відносна атомна і молекулярна маси, моль, молярна маса. Основні закони хімічної стехіometрії; - вміти обчислювати масу, об'єм, кількість речовини за відомими даними про вихідні речовини, вихід продукту реакції від теоретично можливого; - розуміти роль хімії в сільському, лісовому і садово-парковому господарстві, деревообробній промисловості; - застосовувати закони хімічної	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в elearn).	0-10

		<p>стехіометрії для покращення зберігання та оброблювання деревини;</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати досягнення хімічної науки і практики в технологіях деревообробки; - дотримуються правил роботи в хімічній лабораторії, безпечної поведіння з хімічними реактивами і хімічним обладнанням. 		
Тема 2. Розчини електролітів та неелектролітів	1/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мати уявлення про електроліти і неелектроліти; - знати основні положення теорії електролітичної дисоціації; механізми дисоціації речовин з різним типом хімічного зв'язку, роль полярних молекул води в процесах дисоціації; - уміти записувати рівняння електролітичної дисоціації сильних та слабких електролітів; - мати уявлення про класифікацію дисперсних систем; - мати уявлення про ненасичені та насычені розчини як динамічну рівноважну систему; пересичені розчини, умови їх стійкості; - знати способи вираження концентрації розчинів; 	Опрацювання лекції (в elearn). Здача лабораторної роботи.	0-20
Тема 3. Окисно – відновні реакції	1/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мати уявлення про окисно-відновні реакції; йонно електронний баланс; окислювально-відновний еквівалент і потенціал; - уміти урівнювати окисно-відновні рівняння реакцій методом електронного балансу; 	Опрацювання лекції (в elearn). Здача лабораторної роботи.	0-20

Тема 4. Основи електрохімії. Хімічні джерела струму, електроліз	2/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мати уявлення про гальванічні елементи, хімічні джерела електричного струму, їх будова, принцип роботи; - розв'язувати експериментальні задачі; - мати уявлення про окисно-відновні реакції; йонно-електронний баланс; - знати суть процесу електролізу та його кількісні характеристики; - вміти складати схеми електролізу розплавів і розчинів; - знати закони Фарадея, практичне застосування електролізу; - розв'язувати експериментальні задачі; 	Здача лабораторної роботи. Виконання завдань для самостійної роботи.	0-10
Тема 4. Корозійні процеси і захист металів від корозії.	2/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мати уявлення про окисно-відновні реакції; - розв'язувати експериментальні задачі; - мати уявлення про корозію металів; - знати види корозійних руйнувань; - розрізняти хімічну та електрохімічну корозію. - розуміти методи захисту металів та техніки від корозії. 	Здача лабораторної роботи. Виконання завдань для самостійної роботи.	0-20
Виконання самостійної роботи з модулем 1 (в eLearn)				10
Написання модульної контрольної роботи 1				40
Всього за модуль 1				100
Змістовий модуль 2.Хімія елементів і сполук, що складають основу неорганічних і органічних матеріалів				
Тема 1. Властивості немetalів та їх сполук в матеріалах та допоміжних речовинах агропромислового комплексу	2/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мати уявлення про класифікацію хімічних елементів, - характеризувати елементи за їх місцем у періодичній системі; - знати хімічні властивості елементів – відношення до води, кислот, лугів, солей. Вміти пов'язувати хімічну активність елементів з величинами їх відносної електронегативності; - прогнозувати можливість 	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в elearn).	0-20

		<p>протікання реакцій за рядом активності металів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовувати причини твердості води та способи її усунення; - оцінювати практичне значення неметалів, металів і сплавів в суспільному господарстві України. 		
Тема 2. Основи хімії органічних сполук	2/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати органічні речовини за їх класифікацією; - знати хімічні властивості органічних сполук – відношення до води, кислот, лугів, інших класів органічних сполук; - прогнозувати можливість протікання реакцій; - оцінювати практичне значення органічних сполук і матеріалів на їх основі в суспільному господарстві України. 	Опрацювання лекції (в elearn). Здача лабораторної роботи.	0-10
Тема 3. Нафта та продукти її переробки. Їх застосування в автотранспорті та сільському господарстві	2/0	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати нафту за її класифікацією; - знати фізико-хімічні властивості нафти; - оцінювати практичне значення нафти і продуктів на її основі для суспільного господарства України. 	Опрацювання лекції (в elearn).	0-10
Тема 4. Полімерні матеріали і їх застосування в агрономії	2/2	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеризувати і класифікувати полімерні матеріали і нафтопродукти; - знати хімічні властивості полімерних матеріалів і нафтопродуктів. - оцінювати практичне значення полімерних матеріалів і нафтопродуктів в суспільному господарстві України. 	Опрацювання лекції (в elearn). Здача лабораторної роботи.	0-10
Виконання самостійної роботи з модулем 2 (в eLearn)				10
Написання модульної контрольної роботи 2				40
Всього за модуль 2				100
Всього за I семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Порушення термінів здачі без поважної причини надає право викладачу знизити оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля.
Політика щодо академічної добroчесності:	Списування, використання мобільних пристройів та додаткової літератури під час написання модульних контрольних робіт, заліку та екзамену категорично заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування лекційних та лабораторних занять є обов'язковим для всіх студентів групи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються студентами в лабораторії кафедри, інформація про відпрацювання вноситься до кафедрального журналу відпрацювання пропущених занять.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Антрапцева Н.М., Жила Р.С. Хімія. Методичні вказівки для виконання лабораторного практикуму та тестових завдань для студентів спеціальностей 275 – Транспортні технології (Автомобільний транспорт), 208 – Агрінженерія. - К. : ДДП «Експо-Друк», 2020. - 202 с.
2. Антрапцева Н.М., Жила Р.С. Хімія. Методичні вказівки (для лабораторних робіт і самостійної роботи) студентів спеціальностей: 133 – Галузеве машинобудування, 192 – Будівництво та цивільна інженерія, 275 – Транспортні технології (Автомобільний транспорт), 208 – Агрінженерія .- К. : ДДП «Експо-Друк», 2017. - 200 с.
3. Антрапцева Н.М., Кочкодан О.Д., Жила Р.С. Хімія. Тестові завдання для самостійної роботи студентів спеціальностей: 151 – Автоматизація та комп’ютерно-інтегровані технології, 133 – Галузеве машинобудування, 192 – Будівництво та цивільна інженерія. К.: НУБіП, 2016. – 160 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Основи загальної та неорганічної хімії: навчальний посібник. Перевидання / Н. М. Антрапцева, О. Д. Кочкодан. - К. : ФОП Ямчинський О.В., 2020. - 331 с.
2. Хімія: навчальний посібник для студентів спеціальності 201 "Агрономія" скороченого терміну навчання / В. В. Кротенко, О. І. Хижан, Л. О. Ковшун ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К. : НУБіП України, 2019. - 429 с.
3. Органічна, біоорганічна, фізична і колоїдна хімія: навчальний посібник / В. В. Кротенко, Л. О. Ковшун ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - Перевидання. - К. : НУБіП України, 2022. - 425 с.
4. General and InorganicChemistry: Textbook / V. O. Kalibabchuk [et al.] ; ed. V. O. Kalibabchuk. – Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2019. – 455 p.

Допоміжна

1. Хімія в таблицях, схемах, визначеннях, питаннях та відповідях: навч. посібник / Л. Б. Цветкова. – 5-те вид., стер. – Київ : Каравела, 2020. – 114 с.
2. Пономарєва В. Хімія. Основні класи неорганічних сполук: навч. посіб. / В. Пономарєва. - Київ : Ліра-К, 2022. - 96 с.
3. Швайка, О. П. Основи синтезу органічних речовин: навч. посіб. / О. П. Швайка, М. І. Короткіх, Г. Ф. Раєнко. - Київ : Академперіодика, 2021. - 337 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://ptable.com/>
2. <https://learningapps.org/>
3. <https://chemequations.com/en/>
4. <https://learningcenter.unc.edu/services/stem/chemistry-resources/>
5. <https://edu.rsc.org/>
6. <https://bioapi.lk/chemistry-resource-book-sinhala-bioapi/>
7. <http://simplescience.ru/video/about:chemistry/>
8. <http://chemistry-chemists.com/Video.html>
9. <https://www.youtube.com/c/Thoisoi/>
10. <https://www.youtube.com/c/ChemistryEasy/>